

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli, 05.12.2014

C(2014) 9473 final

VERZIA NA UVEREJNENIE

Tento dokument je interným dokumentom Komisie a slúži výlučne na informačné účely.

Vec: **Štátna pomoc SA.37409 (2013/N) - Slovensko**
Schéma štátnej pomoci na podporu kultúry národnostných menšín na Slovensku

Vážený pán minister,

I. ZHRNUTIE

1. S potešením Vám oznamujem, že Európska komisia posúdila predmetnú notifikáciu týkajúcu sa schémy štátnej pomoci na podporu kultúry národnostných menšín na Slovensku (ďalej len „opatrenie“) a rozhodla, že predmetnú pomoc možno na základe článku 107 ods. 3 písm. d) Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) považovať za zlučiteľnú.

II. POSTUP

2. Slovenské orgány v súlade s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ oznámili Komisii listom z 29. septembra 2013, ktorý Komisia zaevidovala v ten istý deň, opatrenie, ktorého účelom je podporovať kultúru národnostných menšín s osobitným dôrazom na vytváranie, podporu a zachovanie kultúrneho dedičstva menšín na Slovensku.
3. Komisia požiadala o doplňujúce informácie o predmetnom opatrení listami zaevidovanými 25. novembra 2013 a 10. februára 2014. Slovenské orgány poskytli požadované informácie listami zaevidovanými 16. decembra 2013 a 5. marca 2014. 16. a 25. júna, 28. augusta a 5. septembra 2014 boli elektronickou poštou

Miroslav LAJČÁK
minister zahraničných vecí
Ministerstvo zahraničných vecí
Hlboká cesta 2
SK-833 36 Bratislava
SLOVENSKÁ REPUBLIKA

poskytnuté dodatočné informácie. V novembri 2014 sa uskutočnili ďalšie kontakty so slovenskými orgánmi.

III. OPIS OPATRENIA / POMOCI

4. Opatrenie sa týka schémy pomoci vo forme dotácií na konkrétne projekty podporujúce vydávanie tak periodických, ako aj neperiodických publikácií v rámci slovenského kultúrneho programu „Kultúra národnostných menšín“ („program“). Cieľom programu je zachovanie, ochrana a rozvoj identity a kultúrnych hodnôt národnostných menšín žijúcich na Slovensku. Dotácie sa udeľujú na základe žiadostí predložených v súlade s výzvou zverejnenou na internetovej stránke Úradu vlády Slovenskej republiky.
5. Príkladom periodických publikácií podporovaných v rámci opatrenia sú spravodajské a informačné periodiká, literárne periodiká, periodiká pre deti a mládež, spoločensko-vedné periodiká, osvetové periodiká a kultúrne prílohy religióznych periodík. Pokiaľ ide o neperiodické publikácie, tie, na ktoré sa opatrenie vzťahuje, sa zameriavajú na pôvodnú tvorbu národnostných autorov, literatúru pre deti a mládež, slovenskú prekladovú literatúru (z jazykov národnostných menšín do slovenčiny a zo slovenčiny do jazykov národnostných menšín), umelecké monografie, dvojazyčné historické monografie miest a dedín, umenovednú literatúru, odbornú a spoločensko-vednú literatúru a preklady cudzojazyčnej literatúry do jazykov národnostných menšín.
6. Prijemcami pomoci môžu byť mikropodniky, malé alebo stredné podniky, ktoré spĺňajú definíciu použitú v Prílohe I k nariadeniu Komisie (ES) č. 800/2008¹. Pomoc podľa opatrenia je možné poskytnúť aj veľkému podniku v zmysle § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka Slovenskej republiky, ktorý nespĺňa ani jednu z podmienok definície MSP. Prijemcom pomoci nesmie byť podnik v ťažkostiach² alebo podnik, voči ktorému sa nárokuje vrátenie pomoci na základe predchádzajúceho rozhodnutia Komisie. Pomoc možno poskytnúť príjemcovi, ktorý má vysporiadané finančné vzťahy so štátnym rozpočtom, voči ktorému nie je vedené konkurzné konanie, ktorý nie je v konkurze, v reštrukturalizácii a nebol proti nemu zamietnutý návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku, voči ktorému nie je vedený výkon rozhodnutia, ktorý neporušil v predchádzajúcich troch rokoch zákaz nelegálnej práce alebo nelegálneho zamestnávania podľa osobitného predpisu, ktorý nemá evidované nedoplatky poistného na zdravotné poistenie, sociálne poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie.
7. Prijemcovia pomoci nepostupujú jednotne v otázke predaja svojich výstupov. Časť ich poskytuje cieľovej skupine projektu zdarma, časť za symbolickú (nekomerčnú) cenu. V prípade periodickej tlače to platí o predplatnom. Dôvodom je, že žiadatelia

¹ Nariadenie Komisie (ES) č. 800/2008 zo 6. augusta 2008 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné so spoločným trhom podľa článkov 87 a 88 zmluvy (Všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách). Ú. v. EÚ L 214, 9.8.2008, s. 3-47.

² Usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach. Ú. v. EÚ C 244, 1.10.2004, s. 2-17.

musia v prípade periodickej tlače vydávať periodikum aj v čase, keď im ešte nebola pridelená dotácia vzhľadom na časový harmonogram dotačného programu. Zisk z predplatného periodickej tlače a ceny neperiodickej tlače je využívaný na spolufinancovanie realizácie projektov prijímateľmi pomoci v rámci programu. Prijemcovia môžu vydávať podporované publikácie na celom území Slovenskej republiky.

8. Pomoc na podporu programu sa môže poskytnúť žiadateľovi, ktorý preukáže schopnosť poskytnúť spolufinancovanie z vlastných zdrojov alebo z iných zdrojov pokrývajúcich najmenej 5 % z celkových plánovaných nákladov na projekt, v súvislosti s ktorým sa dotácie požadujú. „Iné zdroje“ môžu zahŕňať aj iné verejné finančné prostriedky alebo finančné prostriedky, ktoré nie sú štátnou pomocou.
9. Ak sa dotácie neposkytnú vo výške požadovanej v žiadosti, spolufinancovanie z vlastných zdrojov žiadateľa alebo z iných zdrojov sa môže znížiť úmerne k skutočnej výške poskytnutých dotácií. Povinné spolufinancovanie musí pochádzať z vlastných zdrojov žiadateľa alebo z iných zdrojov.
10. Intenzita pomoci predstavuje najviac 95 % požadovanej sumy. Kalkulácia intenzity pomoci je opodstatnená hlavne charakterom publikácií keďže sú relevantné pre špecifický miestny trh a vychádzajú v nízkom náklade. Intenzita pomoci je nastavená s cieľom kompenzovania nevýhodných výrobných podmienok a eliminovania nevýhod v oblasti etablovania sa na trhu spôsobených vysokými výrobnými nákladmi. V záujme ochrany a rozvoja kultúry národnostných menšín sa intenzita pomoci snaží eliminovať nepriaznivý stav a zároveň prostredníctvom podmienok spolufinancovania motivovať prijímateľov na vecnej a finančnej participácii plnenia cieľov ochrany kultúry národnostných menšín. Slovenské orgány vysvetlili, že absencia programu a opatrenia by viedla k narušeniu kontinuity v tejto oblasti a zdôraznili pritom neziskový charakter podporovanej aktivity.
11. V absolútnom vyjadrení nesmie výška pomoci poskytnutej z programu presiahnuť 200 000 EUR na všetky projekty predložené tým istým žiadateľom. Medzi oprávnené výdavky pre všetky oprávnené projekty patria najmä honoráre (odmeny), cestovné náklady (len pri periodickej tlači), polygrafické náklady súvisiace s výrobou periodických a neperiodických publikácií ako predtlačová príprava, tlač, väzba, ochranný obal, poštovné (len pri periodickej tlači). Za neoprávnené výdavky pre účely tejto schémy sa považujú najmä náklady na splácanie úverov, pôžičiek a úrokov z prijatých úverov a pôžičiek, úhrada záväzkov z predchádzajúcich rozpočtových rokov, úhrada výdavkov na správu žiadateľa, úhrada miezd, platov a ostatných vyrovnaní, výdavky nezahrnuté do rozpočtu projektu, zákonné odvody ako poisťné a odvody do poisťovní, poistenie osôb a majetku, telefónne poplatky, poplatky za fax, e-mail, internet, účtovnícke práce, výdavky na právne a ekonomické služby, štipendiá, preprava realizovaná taxi službou, parkovacie poplatky pri použití súkromného alebo služobného motorového vozidla, diaľničné

známky, prenájom vozidiel, náklady na servis, údržbu a opravy dopravných prostriedkov, poplatky za sprievodné podujatia (napr. využívanie tlačových stredísk, reklamné kampane, krsty), ktoré nesúvisia s realizáciou projektu, kancelárske potreby, režijné náklady, nákup známok, propagácia žiadateľa v médiách, reklamné bannery, refundovateľné výdavky, ako napr. DPH pre platcov DPH.

12. Slovenské orgány notifikovali trvanie opatrenia pre roky 2013 až 2020 vzhľadom na skutočnosť, že prioritou schémy je zachovanie kontinuity vydávania periodických a neperiodických publikácií pre občanov patriacich k národnostným menšinám, z ktorých mnohí sú školopovinné deti a mladí čitatelia. Celková výška schémy pomoci predstavuje približne 1 100 000 EUR ročne, resp. 8 800 000 EUR za osem rokov, ktorých sa to týka.
13. Slovenské orgány informovali, že predmetné opatrenie sa týka výlučne kultúry národnostných menšín na Slovensku s cieľom rozvoja ich kultúrnych hodnôt. Toto opatrenie posúdili ako úmerné svojmu cieľu, ktorým je podpora vydávania periodickej a neperiodickej tlače pre národnostné menšiny žijúce na území Slovenska. V tomto kontexte tiež poukázali na relatívne obmedzenú výšku pomoci. Vylúčili preto potenciálne narušenie hospodárskej súťaže v dôsledku uprednostnenia určitých podnikov alebo nepriaznivé účinky na obchod medzi členskými štátmi. Predmetné opatrenie bolo notifikované výlučne z dôvodov zabezpečenia právnej istoty.
14. Slovenské orgány zdôraznili, že predmetné opatrenie má výlučne kultúrny účel, ktorým je prispievanie k šíreniu kultúry národnostných menšín na Slovensku. Na základe týchto skutočností uviedli, že predmetné opatrenie by sa na základe článku 107 ods. 3 písm. d) ZFEÚ mohlo posúdiť ako zlučiteľné.

IV. POSÚDENIE OPATRENIA / POMOCI

1. Existencia štátnej pomoci

15. Dotácie na základe navrhovaného opatrenia poskytuje priamo Úrad vlády Slovenskej republiky vydavateľom periodických a neperiodických publikácií, ktoré sú v súlade s požiadavkami stanovenými v programe. Tieto dotácie sú plne hradené zo štátneho rozpočtu, a preto sa poskytujú zo štátnych zdrojov. Grant predstavuje 95 % z celkových odhadovaných nákladov na príslušné projekty.
16. Nemožno pochybovať o tom, že toto opatrenie poskytuje spoločnostiam, ktoré sa na programe zúčastňujú, selektívnu výhodu v tom zmysle, že pokrýva náklady, ktoré by za zvyčajných trhových podmienok museli znášať tieto spoločnosti. Vzhľadom na uvedené skutočnosti môže toto opatrenie predmetným spoločnostiam umožniť zvýšiť ich predaj a úmerne tomu aj ich zisky z predaja. V tomto zmysle môže predmetná pomoc *prima facie* narušiť hospodársku súťaž.
17. Na základe notifikácie a doplňujúcich informácií, ktoré predložili slovenské orgány, je zrejmé, že predmetné opatrenie má očividne len miestny charakter. Projekty,

ktoré sa majú spolufinancovať z dotácií, sú určené predovšetkým pre miestny trh, a preto sa nebudú predávať ani poskytovať na celom území Slovenska, a už vôbec nie v ostatných členských štátoch. Knihy a periodiká vydávané v jednom z jazykov národnostných menšín žijúcich na Slovensku sú určené výlučne pre úzky okruh čitateľov v jeho vymedzených častiach s výrazne miestnym charakterom³. Slúžia na predstavenie kultúry týchto menšín ako aj na zvýšenie ich kultúrneho povedomia. Za týchto okolností nie je pravdepodobné, že by prípadné zvýšenie predaja ovplyvnilo cezhraničný obchod alebo že by akýmkoľvek významným spôsobom bránilo konkurentom v etablovaní sa na relevantnom trhu. Avšak vzhľadom na to, že všetky projekty sa majú realizovať v jazyku národnostných menšín, ktoré žijú na Slovensku, nemožno vylúčiť možnosť, že by mohlo dôjsť k potenciálnemu účinku na obchod medzi členskými štátmi. Predmetné opatrenie preto predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

2. Zlučiteľnosť štátnej pomoci

18. Pokiaľ predmetné opatrenie predstavuje štátnu pomoc, Komisia musí overiť, či by sa mohli uplatniť výnimky stanovené v článku 107 ods. 3 ZFEÚ, a či by teda bolo možné považovať uvedené opatrenie z hľadiska právnych predpisov EÚ za zlučiteľné.
19. V článku 107 ods. 3 písm. d) ZFEÚ sa uvádza, že „za zlučiteľné s vnútorným trhom možno považovať (...) pomoc na podporu kultúry a zachovania kultúrneho dedičstva, ak takáto pomoc neovplyvňuje podmienky obchodovania a hospodárskej súťaže v Únii v rozsahu, ktorý odporuje spoločným záujmom“.
20. V súlade s praxou Komisie musí byť výnimka týkajúca sa podpory kultúry stanovená v článku 107 ods. 3 písm. d) ZFEÚ vykladaná reštriktívne a mala by sa použiť len v prípade opatrení v prospech špecifických projektov, ktoré sa týkajú národného aspektu kultúry. Okrem toho sa usudzuje, že aspekt kultúry sa musí vzťahovať na obsah a povahu kultúrnych projektov, a nie na médium ako také, alebo jeho rozširovanie ako také.
21. Predmetné opatrenie, ktorým sa má realizovať program sa musí posúdiť priamo podľa článku 107 ods. 3 písm. d) ZFEÚ, podľa ktorého Komisia analyzuje, či je pomoc náležite koncipovaná tak, aby sa ňou dosiahol cieľ spoločného záujmu, či je potrebná, primeraná a či sú narušenie hospodárskej súťaže a účinky na cezhraničný obchod obmedzené.
22. Cieľom predmetného opatrenia je podpora zachovania, vyjadrenia, ochrany a rozvoja identity a kultúrnych hodnôt národnostných menšín, výchovy a vzdelávania k právam národnostných menšín, ako aj interetnického a interkultúrneho dialógu a porozumenia medzi národnostnou väčšinou

³ Pod pojmom jazyk národnostnej menšiny sa rozumie kodifikovaný alebo štandardizovaný jazyk tradične používaný na území Slovenskej republiky jej občanmi patriacimi k národnostnej menšine, ktorý je odlišný od štátneho jazyka. Jazykom menšiny v SR je bulharský jazyk, český jazyk, chorvátsky jazyk, maďarský jazyk, nemecký jazyk, poľský jazyk, rómsky jazyk, rusínsky jazyk a ukrajinský jazyk.

a národnostnými menšinami a etnickými skupinami. Obsah súvisiacej pomoci možno považovať za kultúrny: pomoc je určená na podporu vydávania periodických a neperiodických publikácií.

23. Komisia poukazuje na skutočnosť, že podpora kultúrnej rozmanitosti sa považuje za cieľ spoločného záujmu. V článku 167 ods. 1 ZFEÚ sa stanovuje, že „*Únia prispieva k rozkvetu kultúr členských štátov, pričom rešpektuje ich národnú a regionálnu rozmanitosť a zároveň zdôrazňuje spoločné kultúrne dedičstvo*“. Predmetné opatrenie je navyše v súlade s uznesením Rady zo 14. februára 2002 o podpore jazykovej rozmanitosti a jazykového vzdelávania v rámci realizácie cieľov Európskeho roka jazykov 2001⁴ a v konečnom dôsledku aj s článkom 22 Charty základných práv Európskej únie, ktorý potvrdzuje zásadu, že Európska únia rešpektuje kultúrnu, náboženskú a jazykovú rozmanitosť.
24. Je potrebné doplniť, že podľa článku 167 ods. 4 ZFEÚ Únia zohľadní kultúrne aspekty vo svojej činnosti podľa iných ustanovení zmlúv, a to predovšetkým tak, aby sa rešpektovala a podporovala rozmanitosť jej kultúr. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že táto schéma vychádza z Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín a Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov.
25. V zmysle článku 107 ods. 3 písm. d) ZFEÚ je cieľom opatrenia podpora vydávania tlače, časopisov a kníh v jazyku národnostných menšín. Ich obsah možno považovať za výlučne kultúrny, keďže obsahujú poviedky, poéziu, príbehy, štúdie, kritiky, prezentáciu trendov v literatúre jedného z menšinových jazykov ako aj histórie národnostných menšín na Slovensku. Tieto publikácie sa zameriavajú na témy národnostných menšín na Slovensku a na zachovanie a rozvoj ich identity.
26. Z uvedeného dôvodu opatrenie podporuje cieľ spoločného záujmu v zmysle článku 167 ods. 1 ZFEÚ a je tiež opodstatnené v zmysle článku 167 ods. 4 ZFEÚ. Vydávanie kníh a periodických publikácií v jazyku národnostných menšín je tiež v súlade s článkom 22 Charty základných práv Európskej únie.
27. Keďže toto opatrenie je zamerané výlučne na tlačené publikácie v rámci programu, nie je pravdepodobné, že by tieto publikácie mohli byť skutočne nahradené inými publikáciami, pretože tie nie sú osobitne zamerané na potreby cieľových národnostných menšín na Slovensku. Na druhej strane nie je pravdepodobné ani to, že by predplatelia a/alebo inzerenti prešli z dôvodu grantov k podporovaným publikáciám. Notifikovaná pomoc je navyše primeraná stanovenému cieľu, keďže príjemcovia pomoci sú povinní spolufinancovať najmenej 5 % z celkových plánovaných nákladov na projekt a pomoc (obmedzená vo výške) nesmie prekročiť 95 % z oprávnených výdavkov v zmysle bodu 11.
28. Notifikované opatrenie neovplyvňuje, vzhľadom na obmedzený náklad kultúrnych produktov, obchodné podmienky ani hospodársku súťaž v Únii v rozsahu, ktorý by

⁴ Ú. v. EÚ C 50, 23.2.2002, s. 1.

bol v rozpore so všeobecným záujmom. Narušenie obchodu v rámci EÚ a hospodárskej súťaže bude pravdepodobne veľmi obmedzené z dôvodu limitovaného miestneho alebo regionálneho charakteru publikácii, ich (menšinového) jazyka a obmedzených nákladov. Opatrenie sa týká výhradne tlačенých publikácií v jazyku národnostných menšín na Slovensku, ktoré sa zameriavajú na ich historický pôvod a potreby v tomto členskom štáte. V tomto zmysle predmetné publikácie nemôžu byť nahradené alternatívami v slovenskom jazyku alebo publikáciami v jazyku dotknutých národnostných menšín dovážaných z iných členských štátov. Ich použitie v iných členských štátoch možno odhadnúť len ako zanedbateľné. Uvedené je tiež zdôraznené skutočnosťou, že vydávanie publikácii v jazyku národnostných menšín nie je ziskovou činnosťou⁵.

29. Vzhľadom na uvedené argumenty Komisia dospela k záveru, že pomoc poskytnutá na základe predmetného opatrenia predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, ktorá je na základe článku 107 ods. 3 písm. d) ZFEÚ zlučiteľná s vnútorným trhom.

V. ZÁVER

Komisia v súlade s uvedenými skutočnosťami rozhodla, že pomoc bude považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 3 písm. d) ZFEÚ a nevznesie námietky voči notifikovanému opatreniu.

V prípade, že tento list obsahuje dôverné informácie, ktoré by nemali byť sprístupnené tretím stranám, oznámte túto skutočnosť Komisii do pätnástich pracovných dní odo dňa jeho doručenia. Ak Komisii nebude v stanovenej lehote doručená odôvodnená žiadosť, bude to považovať za súhlas s poskytnutím informácií tretím stranám a s uverejnením úplného znenia listu v pôvodnom jazyku na internetovej lokalite:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>.

Žiadosť je potrebné zaslať doporučeným listom alebo faxom na adresu:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Greffe
1 Place Madou / Madouplein 1
MADO 12/59
B-1210 Brussels; Fax: +32 2 296 1242

S úctou,

Za Komisiu

Margrethe VESTAGER
členka Komisie

⁵ Komisia použila podobnú argumentáciu vo svojich rozhodnutiach týkajúcich sa porovnateľných prípadov, predovšetkým vo veciach č. 660/2006, č. 663/2006, č. 664/2006, č. 675/2006, č. 712/2006, SA.35814, SA.35815, SA.35816 a SA.35817.